

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДВНЗ

«Ужгородський національний університет»

Протокол № 10 від 20 вересня 2024 р.

Голова Вченої ради, ректор

проф. Володимир СМОЛАНКА

Програма
підвищення кваліфікації керівників гуртків закладів
освіти

Ужгород - 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною формою організованої діяльності у закладах освіти поряд з інноваційними формами залишаються заняття у гуртках і творчих учнівських об'єднаннях. Результативність педагогічного процесу в закладах освіти залежить від компетенції педагога та умілого використання різноманітних форм та методів у навчальній та позакласній діяльності. Успіху освітнього процесу в закладах освіти сприяють планування і організація педагогічної діяльності керівника гуртка, підвищення професійної компетенції педагогів, постійний пошук ефективних шляхів вирішення педагогічних завдань, творчий підхід до організації занять.

Керівник гуртка, секції, студії, інших форм гурткової роботи закладу освіти – це педагогічний працівник системи освіти, який забезпечує навчальне середовище для самовизначення, самореалізації та самовдосконалення дітей та учнівської молоді шляхом організації роботи однієї із форм гурткової роботи з певного напрямку дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної освіти. Метою професійної діяльності керівника гуртка є підготовка дітей до активної професійної та громадської діяльності; надання знань, формування вмінь і навичок за інтересами; сприяння інтелектуальному, духовному і фізичному розвитку вихованців; організація змістовного дозвілля відповідно до здібностей, обдарувань та стану здоров'я дітей та учнівської молоді.

Загальні положення

Програма підвищення кваліфікації (далі – Програма) керівників гуртків закладів освіти розроблена на основі компетентнісного підходу з урахуванням принципів цілісності, системності, технологічності та варіативності, подана у взаємозв'язку цільового, змістового, технологічного та контрольного-аналітичного компонентів, відповідно до державної політики в галузі освіти, стратегій підвищення якості освіти.

Зміст Програми, зокрема цілісний і системний добір модулів і тем, ураховує особливості професійної діяльності керівників гуртків закладів освіти і визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми та професійними стандартами, вимогами щодо компетентностей керівників гуртків закладів освіти; запитамі замовників освітніх послуг.

Програма передбачає оновлення знань керівників гуртків закладів освіти новітніми досягненнями, набуття навичок саморегуляції, професійного саморозвитку, формування щодо організації освітнього процесу, мотивації до інноваційної діяльності, підвищення рівня фахової компетентності керівників гуртків закладів освіти.

При розробці Програми враховано нормативно-правові та інші документи, а саме: Конституцію України, закони України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII та «Про позашкільну освіту» від 22.06.2000 № 1841-III; перелік типів позашкільних навчальних закладів і Положення про позашкільний навчальний заклад (постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2001 № 433, зі змінами); перелік позашкільних навчальних закладів та заходів з позашкільної

роботи з дітьми, а також закладів та заходів у галузі освіти, що забезпечують виконання загальнодержавних функцій, видатки на які здійснюються з державного бюджету (постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1133, зі змінами); Національну стратегію розбудови безпечної і здорового освітнього середовища у новій українській школі (Указ Президента України від 25 травня 2020 року №195/2020); Стратегію національно-патріотичного виховання (Указ Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019); Національну рамку кваліфікацій (постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341); Положення про Малу академію наук учнівської молоді (наказ Міністерства освіти і науки України від 09.02.2006 № 90); Концепцію реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р); Концепцію розвитку громадянської освіти в Україні (розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.10.2018 № 710-р); Порядок організації інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 779); план дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020–2025 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 № 932); Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників (постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2021 № 800, зі змінами); Положення про атестацію педагогічних працівників (наказ МОН України від 09.09.2022 р. № 805); типову освітню програму закладу позашкільної освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 05.01.2021 № 17); лист Міністерства освіти і науки України від 18.03.2022 № 1/3544-22 «Про забезпечення освітнього процесу в закладах позашкільної освіти під час дії воєнного стану», лист Міністерства освіти і науки України від 14.04.2022 № 1/4142-22 «Про організацію роботи закладів позашкільної освіти»; наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 № 527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641» тощо.

Метою підвищення кваліфікації керівників гуртків закладів освіти є вдосконалення професійної компетентності керівника гуртка закладу освіти як умотивованого, фахового спеціаліста, носія рефлексивної культури, готового до впровадження інноваційних педагогічних технологій в освітній процес, пропагандиста національних і загальнолюдських цінностей.

Обсяг Програми: 120 год (4 кредити ЄКТС)

Форма реалізації Програми: – денна/дистанційна/змішана форма.

Графік навчального процесу: одна сесія 120 годин (упродовж трьох тижнів, по шість годин щоденно з можливістю подальшої підтримки педагогічного працівника через дистанційне навчання за планом програми).

Строки реалізації Програми: упродовж трьох тижнів (15 робочих днів).

Кількість слухачів у групі: 25-30 осіб.

Вартість освітніх послуг: на договірних умовах.

Місце виконання Програми: Навчально-науковий центр підвищення кваліфікації ДВНЗ «Ужгородський національний університет» та за місцем

знаходження замовника. Якщо підвищення кваліфікації відбувається за місцем замовника то проводиться організація трансферу за кошти замовника.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації. За результатами опанування програми особи, які пройшли повне навчання отримують свідоцтво, в якому зазначається змістові напрями навчального плану Програми та обсяг навчальних годин, яке дозволяє здійснювати професійну діяльність у закладі освіти за посадою «керівник гуртка закладу освіти» упродовж п'яти років, підвищувати кваліфікаційний рівень відповідно Положення про атестацію педагогічних працівників (наказ МОН України від 09.09.2022 р. № 805)

Розробники програми: Навчально-науковий центр підвищення кваліфікації ДВНЗ "УжНУ"

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Програма передбачає розв'язання таких завдань:

1) ознайомити педагогічних працівників із системою загального законодавства України про освіту, окреслити основні положення нормативно-правових актів з огляду на складники та рівні системи освіти, розвивати вміння щодо використання інструментів аналізу чинного законодавства;

2) визначити особливості трансформацій соціально-історичних стереотипів мислення в сучасному українському суспільстві та головні принципи формування медіакомпетентності особистості як ключового фактора розвитку світоглядних орієнтирів учасників освітнього процесу;

3) систематизувати інформацію щодо сутності соціальної та громадянської компетентностей, розвивати навички використання ресурсів освіти для демократичного громадянства та прав людини, демократичної взаємодії в дитячій / учнівській спільноті;

4) окреслити сучасні підходи до навчання в закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної освіти та основні ознаки педагогіки партнерства, розвивати готовність до їх використання та налагодження партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу;

5) поглибити знання педагогів щодо психологічно безпечного освітнього середовища та забезпечення ефективної психологічної підтримки учасників освітнього процесу, опанувати інструменти попередження та протидії негативним безпековим явищам в освітньому середовищі;

6) охарактеризувати нові цифрові інструменти, які необхідні для організації дистанційного навчання, розвивати професійні вміння щодо їх використання та обрання ефективних цифрових ресурсів для роботи в умовах дистанційного навчання;

7) розвивати стійкі навички застосування норм і правил нового українського правопису в професійній діяльності педагогів, сприяти опануванню технологій командної комунікації та розробки власної траєкторії розвитку;

8) формувати навички самостійного й критичного мислення, системного педагогічного аналізу;

9) знати й розуміти сутність та зміст навчально-методичного забезпечення в закладі дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної освіти;

10) ознайомитись із принципами організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної освіти;

11) розвивати здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні потреби та проєктувати траєкторію власного професійного розвитку.

Основними напрямками підвищення кваліфікації є:

- розвиток професійних компетентностей;
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки;
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами;
- використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі; електронне навчання, інформаційна та кібернетична безпека;
- мовленнєва, цифрова, комунікаційна, інклюзивна, емоційно-етична компетентність;
- розвиток управлінської компетентності.

Цільова аудиторія: керівники гуртків закладів освіти

Навчальний план освітньої програми розрахований на 120 годин (4 кредити ЕКТС) та складається з п'яти модулів:

Модуль 1. Соціально-гуманітарний (6 год. / 0,2 кредита);

Модуль 2. Професійний (16 год. / 0,5 кредита);

Модуль 3. Фаховий (66 год. / 2,2 кредита);

Модуль 4. Організаційно-контрольний (3 год. / 0,1 кредита);

Модуль 5. Самостійної роботи (29 год. / 1 кредит).

Опис структури навчального плану підвищення кваліфікації:

Соціально-гуманітарна й професійна підготовка розвиває творче мислення педагога, підвищує рівень соціально-політичних, філософських, соціологічних і психолого-педагогічних знань, сприяє вдосконаленню володіння науковим категорійним та понятійним апаратом сучасної педагогічної науки.

Слухачі мають змогу отримати уявлення про освіту як соціальний інститут, шляхи розвитку громадянських компетентностей особистості, тенденції патріотичного виховання в умовах суспільних змін.

Фахова підготовка сприяє розвитку системи професійних компетентностей педагога закладу освіти щодо сутності і застосування ефективних технологій сучасного менеджменту, забезпечується проведенням лекційних, семінарських, практичних занять, тренінгів, змістовне наповнення яких відповідає сучасним досягненням освітнього менеджменту.

Фаховий модуль структурно складається з розділів:

- предметно-наукова підготовка;
- методична підготовка;
- спецкурси.

Тематика предметно-наукової і методичної підготовки максимально співвідноситься із завданнями і функціями діяльності керівників гуртків закладів освіти.

Предметно-наукова підготовка спрямована на формування професійних компетентностей керівників гуртків закладів освіти, необхідних для здійснення професійної діяльності, проектування інноваційного освітнього середовища, побудованого на інформаційних технологіях, формування в здобувачів освіти системи життєвих компетентностей через залучення їх до співпраці в інформаційно-комунікаційному середовищі.

Методична підготовка має на меті сформувати в керівників гуртків закладів освіти професійні компетентності щодо впровадження в освітній процес сучасних підходів: особистісно орієнтованого, інтегративного, компетентнісного, діяльнісного на засадах педагогіки партнерства.

Загалом підготовка за фахом забезпечує формування в керівників гуртків закладів освіти умінь організовувати тематичні дискусії, систематизувати власний досвід педагогічної діяльності, ефективно вирішувати психолого-педагогічні проблеми, які виникають у професійній діяльності.

Соціально-гуманітарний, професійний та фаховий модулі, крім інваріантної, містять варіативну складову, у якій розглядаються питання європейської та євроатлантичної інтеграції освітнього простору України, розвитку медіа компетентності керівників гуртків закладів освіти в умовах реформування освіти, розвитку психосоціальної стійкості до стресу учасників освітнього процесу, застосування онлайн-інструментів в освітньому процесі.

Компетентності, які розвиваються в слухачів курсів підвищення кваліфікації:

Особистісно професійні:

- здатність здійснювати цілепокладання та рефлексію;
- здатність виявляти власне ціннісно-смісловне ставлення до діяльності;
- здатність до саморозвитку та самореалізації.

Професійні:

- обізнаність із нормативно-правовими документами, науково-методичною літературою;
- здатність висловлювати та обґрунтовувати власну думку усно і письмово;
- здатність мислити системно й критично;
- здатність проявляти ініціативу та логічно обґрунтовувати позицію;
- здатність творчо підходити до розв'язання проблем і задач;
- здатність конструктивно керувати емоціями;
- здатність оцінювати ризики та приймати відповідальні рішення;
- здатність співпрацювати з іншими суб'єктами освітнього процесу.

Фахові:

- здатність планувати і здійснювати освітню діяльність;
- здатність проводити педагогічні дослідження;
- здатність надавати методичну допомогу колегам;
- здатність узагальнити власний педагогічний досвід;
- здатність оцінити результати власної діяльності;
- здатність формувати в здобувачів освіти ключові та предметні компетентності;

- здатність створювати безпечне інклюзивне освітнє середовище;
- здатність використовувати інформаційно-комунікативні та цифрові технології в освітньому процесі;
- здатність розвивати професійні компетентності.

Очікувані результати підвищення кваліфікації передбачають набуття таких умінь і навичок:

- дізнаються про нормативно-правову базу закладу дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної освіти та основну документацію керівника гуртка;
- дізнаються про найпопулярніші напрями гурткової роботи та як знаходити джерела фінансування дитячого творчого колективу;
- навчаться організовувати освітній процес з урахуванням вікових особливостей вихованців та підбирати або модифікувати навчальні програми відповідно до мети й завдань гуртка/студії/секції.

Знання і розуміння

- сучасних тенденцій розвитку освіти взагалі, дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної освіти зокрема;
- соціально-правових основ, законодавчих актів у сфері дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної освіти;
- особливостей процесів організації освіти дітей дошкільного чи шкільного віку;
- основних механізмів функціонування і реалізації компетентнісної парадигми навчання;
- способів реалізації інтеграційного підходу в навчанні;
- концепції інклюзивної освіти.

Розвинені вміння

- проєктувати безпечне, безбар'єрне, здорове, розвивальне, інклюзивне, культуромовне освітньо-розвивальне середовище з використанням здоров'язберезувальної та проєктувальної компетентностей;
- організовувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах (прогнозування, проєктування, виховання);
- конструювати та реалізувати сучасні виховні технології навчання здобувачів освіти із використанням різноманітних методів, форм і технологій;
- діагностувати освітній процес і складати індивідуальні освітні маршрути для становлення дитини як особистості, громадянина, новатора;
- вміти налагоджувати партнерську взаємодію з різними інституціями, які працюють в інтересах дітей;
- проаналізувати міжнародний досвід професійного розвитку керівників гуртків, визначити сильні й слабкі сторони, можливості та ризики, спроєктувати власне бачення впровадження кращих міжнародних та українських практик у роботу закладу освіти;
- розробити та реалізувати індивідуальну траєкторію професійного розвитку керівників гуртків в системі неперервної педагогічної освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення)

- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток;

- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх здобувачів дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної освіти;
- просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);
- рефлексія власної професійної практики;
- бажання розвивати власну професійну компетентність.

Форма проведення занять: Навчальні заняття за програмою курсу проводяться – засобами лекційного викладу матеріалу (тематична лекція, інструктивна лекція, інтерактивна лекція з елементами панельної дискусії, лекція-презентація, проблемна лекція, лекція-дискусія, лекція-прес-конференція, лекція з елементами практичного заняття), практичних занять (тренінгів, майстер-класів, моделювання освітньої діяльності, круглих столів, дискусій, тренувальних вправ, авторських студій, самостійної роботи у вигляді моніторингу та оцінки результатів пропонованих освітніх змін, тестів).

Самостійна робота слухачів передбачає завдання, спрямовані на вивчення нормативно-правових актів та інструктивно-методичних листів, актуальних питань щодо організації освітнього процесу в закладі дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної освіти.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест, який складається з 30 тестових завдань, одне тестове завдання оцінюється в 1 бал та розробляють творчий проєкт до напряму, за яким працюють. Творчий проєкт оцінюється в 50 балів. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники – 80 балів. Прохідний бал – 60 балів.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
програми підвищення кваліфікації керівників гуртків
закладів освіти (120 годин, 4 кредити ЄКТС)

№ з/п	Напрямок	Розподіл годин			
		кредити	Усього (годин)	Лекції	Практичні заняття
I.	СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ МОДУЛЬ	0,1 кредиту	3	2	1
	Інваріантна частина		3	2	1
	Варіативна частина				
II.	ПРОФЕСІЙНИЙ МОДУЛЬ Формування та розвиток професійної компетентності керівників гуртків закладів освіти	0,3 кредиту	9	4	5
	Інваріантна частина				
	Варіативна частина				
III	ФАХОВИЙ МОДУЛЬ	2,5 кредиту	75	28	47
	3.1.1 Концептуальні засади реалізації Державного стандарту дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійної освіти України	0,9 кредиту	27	12	15
	3.1.2. Психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти, основи андрагогіки. Вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у частині надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу.	1 кредит	30	10	20
	3.1.2. Створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості інклюзивного навчання в дошкільній, загальній середній, позашкільній та професійній освіті.	0,4 кредиту	12	6	6
	3.1.3. Використання інформаційно-комунікаційних, цифрових технологій в освітньому процесі.	0,2 кредиту	6	-	6
IV	ОРГАНІЗАЦІЙНО-КОНТРОЛЬНИЙ МОДУЛЬ	0,1 кредиту	3		3
V.	МОДУЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	1 кредит	30	-	30
	УСЬОГО:	4	120	34	86